

Gajdošová, M. – Kerecman, P. – Ďuriška, Z. – Kušnír, J. – Hellenbart, V., Advokátske komory na Slovensku v rokoch 1875 – 1948. Bratislava : VEDA, 2018, 766 s., ISBN 978-80-224-1641-2

Jedným slovom udalosť. Takáto kniha nevychádza každý rok. Objavuje sa raz za jedno desaťročie. Šírkou spracovania, početnosťou archívnych dokumentov, ako aj prácou s literatúrou je jedinečnou vo svojom odbore. Napísať recenziu na takúto publikáciu je umením, presahujúcim možnosti niekoľkých strán, ktoré poskytujú právnické časopisy na uverejnenie recenzie. Na strane druhej je potrebné urobiť takejto výnimočnej publikácii náležitú prezentáciu, tak sa o to pokúsim aspoň vo forme anotácie.

Autorský kolektív pod vedením dvoch skúsených autorov z oblasti práva – Kerecman, P. – Gajdošová, M. – sa podujal na spracovanie veľmi ambiciózneho projektu – Advokátske komory na území Slovenska. Autori publikácie sa podujali ponúknuť čitateľovi obraz o vývoji organizácie samosprávnych advokátskych komôr na území Slovenska od ich počiatkov v roku 1875 až po ich prerušenie v roku 1948. Vývoj advokátskych komôr na našom území prešiel niekoľkými obdobia, ktoré boli, prirodzene, ovplyvnené aj štátoprávnym vývojom v našej histórii. Tieto obdobia autori zoradili chronologicky a za míľniky zvolili významné

zmeny v živote advokátskych komôr na území Slovenska.

Autori svoju prácu delia po formálnej stránke na šesť kapitol. Prvá kapitola sa zaoberá organizáciou uhorskej advokácie pred rokom 1875. Predmetom druhej kapitoly je analýza činnosti advokátskych komôr na území Slovenska od roku 1875 až do roku 1921. Za najdôležitejšiu kapitolu možno považovať tretiu, ktorá sa zaoberá organizáciou advokácie na území Slovenska po roku 1920.

Monografia je prvým komplexným spracovaním dejín advokátskych komôr na Slovensku. Ako uvádzajú samotní autori, nadviazali na mnohé publikácie, ktoré boli napísané o histórii advokátskych povolání. Predmetom uvedenej publikácie je skúmanie organizovania advokácie v advokátskych komorách od roku 1875. Tento dátum si autori nevybrali náhodne. V tomto roku vzniklo v Uhorsku 28 samosprávnych advokátskych komôr. Komory mali významné postavenie v oblasti advokátskeho povolania. Dozerali nielen na prístup k povolaniu, ale aj viedli zoznamy advokátov a adeptov na advokátske povolanie. Dohliadali tiež na výkon advokátskeho povolania. Komory teda tvo-

rili stavovský orgán, ktorý reprezentoval advokátsky stav navonok, spolupracoval so štátnymi orgánmi, ale podieľal sa na tvorbe právnych predpisov. Významným medzníkom činnosti advokátskeho stavu zohral vznik Československej republiky. Na Slovensku zaznamenávame dôležitú zmenu v roku 1921 kedy vznikla Advokátska komora v Martine pre celé Slovensko. Išlo o určitú formu centralizácie dovtedajších advokátskych komôr. Zaujímavosťou tohto obdobia bola skutočnosť, že došlo k vylúčeniu slobodnej a pravidelnej voľby vlastných orgánov. Dôvodom na takéto atypické riešenie bola národnostná otázka. Martinská komora viedla zoznamy advokátov, ako aj riešila disciplinárne previnenia jednotlivých advokátov.

V roku 1936 došlo k významnej zmene advokácie na Slovensku. Popri martinskej komore vznikla druhá advokátska komora so sídlom v Bratislave. Existencia dvoch komôr bola až do roku 1944. Od tohto roka existovala jediná advokátska komora so sídlom v Bratislave. Tento stav trval až do roku 1948, keď došlo k poštátneniu advokácie a koncom tohto roka boli na území bývalého Československa všetky advokátske komory zrušené.

Vzhľadom na nedostatok literatúry v tejto oblasti museli autori uskutočniť podrobný archívny výskum a vo svojej práci čerpajú predovšetkým z archívnych dokumentov. Pritom nešlo o ľahkú úlohu, pretože nie sú zachované kompletne fondy z histórie advokácie na našom území. Aj fondy z archívov v Budapešti a Prahe

k tejto oblasti vývoja našej spoločnosti nie sú kompletne. Obraz činnosti advokátskych komôr autori doplnili z dochovaných a dostupných archívnych záznamov v matrike Slovenskej advokátskej komory. Zo Slovenského národného archívu boli podstatnými zdrojmi poznania najmä fondy nasledujúcich inštitúcií: Advokátska komora, Ministerstvo s plnou mocou pre správu Slovenska, Povereniecťvo spravodlivosti, Ministerstvo pravosúdia, Hlavný súd Bratislava, Vrchný súd Košice, Krajský úrad Bratislava. Z Národného archívu v Prahe autori využili fond Ministerstva spravodlivosti. Autori v rámci archívneho výskumu odhalili viaceré cenné historické dokumenty. Monografia je tak ojedinelým a o to záslužnejším príspevkom. Vedeckosť monografie je založená najmä na historickej metóde, analýze a syntéze prameňov do priliehavých záverov. Text diela je doplnený bohatým poznámkovým aparátom, odkazy rešpektujú publikačné (bibliografické a citačné) normy v zmysle všeobecne platných zásad. Monografia ako celok je prínosom i pre nové vedecké poznanie a je spracovaná na vysokej odbornej úrovni, prináša nové poznatky, informačne obohacuje. Súčasťou publikácie sú aj tabuľky a menný register a bohatý dokumentačný materiál.

Takéto reprezentačné dielo (formou i obsahom) sa zaradi medzi významné právnohistorické práce a je najmä obohatením poznania dejín slovenskej advokácie.

Jozef V o z á r*

* Doc. JUDr. Jozef V o z á r, CSc., Ústav štátu a práva SAV, Bratislava.